Sebereflexe: rozpoznávání faulů v multikulturním světě

Reflexe případu

Tato případová studie ukazuje, jak se argumentační fauly mohou objevit v multikulturních situacích. Při čtení si všímejte domněnek, způsobu uvažování a chvil zamyšlení. Cílem je pochopit, jak kritické myšlení podporuje dialog založený na respektu.

V dnešním propojeném světě se do našeho myšlení snadno vloudí argumentační fauly, zvlášť v multikulturním prostředí, kde různé perspektivy zpochybňují naše domněnky.

Nejvíc mi utkvěl v paměti jeden týmový projekt s kolegy z různých kulturních prostředí. Zpočátku mě **unáhlené zobecnění** svedlo k domněnce, že člen týmu z východoasijské země bude přirozeně zdrženlivější a na poradách se bude ozývat méně. Nahlas to ode mě nezaznělo, ale ta domněnka ovlivnila můj pohled na jeho chování.

Jak jsme se postupně poznávali, došlo mi, jak omezující a nespravedlivý ten stereotyp byl. Ukázalo se, že patří k nejbystřejším a nejaktivnějším členům týmu. Tahle zkušenost mi připomněla, jak rychle mohou domněnky ovlivnit naše vnímání.

V jiné situaci zaznělo **odvolání na tradici**. Při debatě o flexibilních formách práce někdo namítl: „V naší kultuře se vždycky pracovalo z kanceláře, takže chtít pracovat na dálku je prostě špatně.“ Zpočátku se mi z úcty k tradici nechtělo tento názor zpochybňovat. Později mi došlo, že tradice je sice cenná, ale neměla by automaticky bránit novým nápadům. Respektovat kulturní dědictví neznamená odmítat inovace.

Neunikly mi ani nenápadné podoby **etnocentrismu**. Někdo například poznamenal: „Když se ve vaší kultuře neslaví Vánoce tak jako u nás, působí to chladně nebo nevlídně.“ Přimělo mě to zamyslet se nad tím, jak snadno děláme z vlastních kulturních norem měřítko toho, co nám připadá „normální“. Povzbudilo mě to ke zvědavosti místo odsuzování.

Nakonec mě dostihlo i **skupinové myšlení**. Na teambuildingu se bralo jako samozřejmost, že po práci všichni zajdou na skleničku, protože „to tady lidi mají rádi“. Doléhal na mě tlak souhlasit, přestože pití alkoholu neodpovídalo mým osobním ani kulturním hodnotám. Ozvat se bylo nepříjemné, ale otevřelo to prostor pro rozhovor, ve kterém bylo místo pro všechny.

Co si zapamatovat

Argumentační fauly nejsou jen akademické pojmy. Ovlivňují skutečné rozhovory, skutečné vztahy i skutečná rozhodnutí.

V multikulturním prostředí vyžaduje kritické myšlení:

- Sebeuvědomění
- Pokoru
- Odvahu zpochybňovat domněnky
- Otevřenost různým perspektivám

Respektovat rozmanitost neznamená ji jen tolerovat.
Znamená to pečlivě přemýšlet dřív, než začneme soudit.

Otázky k zamyšlení

Udělejte si chvilku a upřímně se zamyslete.

1. Který argumentační faul z tohoto případu vám připadal nejpovědomější? Proč?
2. Vytvořili jste si někdy ukvapenou domněnku o někom z odlišného prostředí?
3. Kdy je pro vás nejtěžší zpochybnit vlastní přesvědčení?
4. Jak vám může reflektivní myšlení pomoci v dialogu nebo v mediaci?

Neexistují správné ani špatné odpovědi. V této reflexi jde o růst, ne o dokonalost.

„Tento materiál vyjadřuje pouze názory autorů. Podpora Evropské komise na vytvoření této publikace nepředstavuje schválení jejího obsahu, který odráží pouze názory autorů, a Komise ani národní agentura nenesou odpovědnost za jakékoli použití informací v ní obsažených.“